

etés.

zletét

gyakorlottságom után jár-  
gyekeznék fogok a n. é  
is szívesen kérve, va-

EY MICZI  
EN és NAGY-KÁROLY

sulatnak  
ó orakor  
ermében

ülésére.

abb közgyűlés ösz-  
bályok 29. §-a értel-  
ig csak akkor lesz  
s jelenlétében képv-  
mosabban megjelenni  
közgyűlésen részt-  
szelő jegyeiket — az  
25 és 26-án délelőtt  
d) utcaí irodájá-

zgatóság.

lán és majolika  
KANDALÓK  
ességért jótállva.

és Meidingeri rendszerű  
yhák.  
vaskályhák  
aksz fűtésre.

ra kályhák  
NIA  
rszólgép  
gel darabja 1,80  
gnagyobb  
YA raktár  
zerben.

és bérmentve.  
zerzési forrás  
YULA  
EN. városház sarkán.

**Előfizetési árak:**  
helyben, vagy postán küldve:  
Egész évre . . . . . 10 ft. — kr.  
Félévre . . . . . 5 „ — „  
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „  
Egy órára . . . . . 1 „ — „  
**Egyes szám 4 kr.**  
Alap szellemi részét illető minden köz-  
emény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca  
1702. sz.) bérmentve küldendő.  
**Előfizethető helyben:**  
Telegr. K. Lajos könyvtárcsakedésében  
és a kiadóhivatalban (Nagy-uj-utca  
1702. sz. alatt.)

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.  
MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELVÉL

**Hirdetési díj:**  
Négy hasábos petit sorú 1/5 kr. Nagyobb  
terjedelmű s többesrétű hirdetések alk-  
szarint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-  
díj minden külön bejelölésért 50 kr.  
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló  
újlonás sora 50 kr.  
Nyilvántartási költségek minden petit sora  
50 krajczár.  
Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőség-  
ben és kiadóhivatalban (Nagy-uj-utca  
1702. sz. n.)  
Kéziratok nem adnak vissza.

**Lukácsiu.**

Debreczen, nov. 14.

(K. B.) Cserna Vincze kir. főügyész nagy szolgálatot tett a magyarságnak azért, hogy Lukács Lászlót, a hírhedt dákó-román izgatót, perbe fogta s a debreczeni esküdtiszek elébe állította. Ez által alkalma nyílt a debreczeni közön-  
ségnek közelebbről megismerkedni az oláh törekvésekkel és izgatásokkal, alkalma nyílt belepillantani azon veszélybe, melyet ezen izgatások magukban rejte-  
nek. —

Eddig ugyanis a debreczeni közön-  
ség, melyet geográfiai helyzete elzár a nemzetiségektől, csak hírlapokból és hal-  
lomásból tudta, hogy mily veszélyes nem-  
zetiségi izgatók élnek Magyarországon föld-  
dén. A veszélyt, melyet közvetlen közel-  
ből nem figyelhetett meg, sokkal kisebb-  
nek látta, mint a milyen az valóban, most  
azonban közvetlenül belepillanthatott  
azon örvénybe, melyet a nemzetiségi  
izgatók Magyarországon és a magyar nem-  
zet számára ástak.

Természete az már a magyar ember-  
nek, hogy a veszélyt kicsinyli, a tá-  
voli veszélyt pedig — keleti nyugalom-  
mal — figyelembe is alig veszi s csak  
akkor ébred föl, csak akkor védekezik,  
ha már a feje fölött ég a ház. A szom-  
bati sajtópör ébresztő hatással bír s a  
magyar társadalom meggyőződhetett fe-  
löle, hogy itt az ideje a komoly védeke-  
zésnek.

Lukácsiu elítélték. Az ítélet elég  
enyhe s alig fogja e fanatikus embert  
jobb utra téríteni. De hát — sajnos —  
a magyar büntető-törvénykönyvben, mely  
a löpést és kisebb bűnöket elég szigorral  
sújtja, a hazaárulás ellen nincsen  
paragrafus. (Talán azért, mert a büntető-  
törvénykönyv nem is tételezi föl, hogy  
magyar ember haza-áruló lehessen!) Már  
pedig a Lukács László működése teljesen  
azonos a hazaárulással, mely bűn szá-  
mára sem a földön, sem az égben nincs,  
nem lehet irgalom, nem lehet kegyelem.  
A törvényszék azonban kénytelen  
volt ragaszkodni a létező paragrafusok-

**A „DEBRECZENI” TÁRCZÁJA.**

**A királyi tanácsos leánya.**

— Társadalmi regény. —  
Írta: **V. Gaál Karolina.** 25.  
(Folytatás.)

Csekély birtok, de nagygyá, széppé lehet  
tenni: Szaporituk későbbben. A közeli folyam  
mentében szép darab káposztása is van, pár  
száz forintot ebből is beséper a jó gazdasz-  
szony.  
— Csak jót fogadjon nekem Sorányi  
bácsi!  
— De én nagysádat értem ám itt a jó  
gazdasszony alatt! Ha a cseléd kezelné a be-  
vételt, akkor nagyon kevés jutna az urnónek.  
A gazda szeme kell, hogy mindenütt legyen.  
— Ej, ej, hisz csak nem lehetek a ká-  
posztásban, megnézendő, vajon nem lopják-e  
el? — mondá Szeréna nevetve.  
— Bizony szét kell ott nézni, édes nagy-  
sád, no de ez magától jön. És most lsten ön-  
nel, egy hó mulva jövök. Addig is türelem.

**XVI.**

**Uj ismeretségek.**

Most már naponta volt, miről vidáman  
csevegessen Mártával, kinek Szeréna titok-  
tartás alatt elmesélte, hogy mily boldogok lesz-  
nek. Kis házuk lesz.  
Márta erősen ígérte, hogy ő megtanul  
addig az itteni szakácsnőtől és Elvira kisasz-  
szonytól főzni. Ő lesz aztán szobaleány is, sza-  
kácsné is.  
— Hát aztán ki varrná ruháimat, ha te  
főznél, sütnél?  
— Hisz — a kisasszony tud varrni, a

hoz s így történt, hogy a hazaáruló Lu-  
kácsot nem életfogytiglani fegyházra, a  
mit megérdemelt volna, hanem csak egy  
évi államfogházra ítélték. E büntetést ő  
könnyedén kiheveri s támogatói, Romá-  
nia, az erdélyi oláhság s talán még  
Oroszország is, gazdagon fogják őt kár-  
pótolni a miatt, hogy a »basibozu-  
koko» egy évig ingyen kvártélyt adtak  
neki.

Lukács László a mártyr címhez,  
melyre vágyott, nagyon olcsón jutott  
hozzá. Ezt sajnáljuk mi az egész ité-  
ben, mert annak enyhe volta nem fogja  
őt és hasonlórú társait az izgatásoktól  
visszatartani s nem fogja abban meggá-  
tolni, hogy a magyar állam épületét alá  
ne ássák s kedvező pillanatban levegőbe  
ne röpítsék. Ha a büntetés teljes szigor-  
rát lehetett volna ellenében alkalmazni,  
az használt volna neki és társainak, de  
egy a cél, melyet óhajtottunk, nem érjük el.

Most már tisztán áll a helyzet a  
magyar közönség előtt. Engesztelhetetlen  
ellenfekekkel van dolgunk, kiket nem le-  
het kibékíteni, kiket csak úgy tehetünk  
ártalmatlanokká, ha a magyar állam bünt-  
ető hatalmát éreztetjük velük. Itt az  
ideje, hogy azokkal a dédelgetésekkel,  
melyekben eddig a nemzetiségeket rés-  
szeltettük, felhagyjunk, mert önmagunk  
ellen vétünk, ha ezután is saját keblün-  
kön melegengetjük a viperákat.

A veszély sokkal nagyobb, hogy sem  
szemet hunyhatnánk felette. Mert a mit  
Lukácsiu és az oláhok tesznek, ugyanazt  
cselekszik az erdélyi szászok, a Szerbiá-  
ból izgatott ráczok és a pánszláv tótok.  
A nemzetiségek mindenütt mozognak, a  
magyar szabadság oltalma alatt büntet-  
lenül szidalmaznak és rágalmaznak a ma-  
gyart s várva-várják azon időt, midőn  
nyíltan, fegyveresen léphetnek föl a ma-  
gyar nemzet ellen.

Ne ringassuk magunkat illuziókba.  
Legyünk rá elkészülve, hogy a nemzeti-  
ségek vérfürdőt terveznek és készítenek  
számunkra. Addig, míg Magyarországon va-  
lami külföldi hadsereg nem keveredik, nem  
mernek mozogni, mert jól tudják, hogy  
felkezdünknek a legkisebb ujjával lesújt-

szabás nem oly nagy dolog. — Varrunk dél-  
után.

— Varrunk? Ejnye semmiházi Mártája,  
te is azt véled, hogy jó lenne, ha én is do-  
loghoz fognék.

Márta kaczagott.  
— Nem fogna az ártani nagysádnak, mert  
látom én, Katinka és Elvira kisasszonyok ar-  
ca annál pirosabb és gömbölyűbb, minél töb-  
bet dolgoznak, mozognak. A nagyságot elhal-  
ványítja a sok bennülés, olvasás, egyhelyben  
nyugvás. — Többet lehetne a kertbe menni,  
addig is, míg itt lakik.

Nem lehet. Mörizcot ki nem állhatom,  
pedig ott mindjárt mellem nyargal... Aztán  
a leányok kertészkednek, én csak nem fogok  
ott sétálgatni, míg ők dolgoznak.

Nevettek mindketten. De a szobaleány  
azt gondola: Majd a sajátjában fog ő is mun-  
kálkodni. Ha vagyonkájában sem fog örömmel  
dolgozni, akkor nem szabad férjhez mennie,  
mert a férj igen örül és szereti, ha neje gazd-  
asszony is.  
Egy vasárnap délután lement Szeréna a  
gyönyörű kertbe sétálni. Hítte, hogy ma sok  
vendég jön, mint rendszeren, és szeszélye jött  
velők özönlőnek, ha itt lesz ideje, s ezt a  
szobaleánynak meg is mondta.

Alig ült le pihenni egy terebélyes fa ár-  
nyában lévő kerti kanapéra, valahonnan hirt-  
telen előtermett Mörizc.  
Rég nem találkoztak.

A fiatal ember arca lángba borult;  
mintha nem is örült volna e találkozásnak,  
komolyan üdvözlé Szerénát, s majdnem odább  
akart sétálni.

Szeréna hagyta volna, hadd menjen az  
oktalan szélhajtó, ki minap oly merészen ud-  
varolt, fecsegett, s most büszkén elmenne mel-  
lette...  
De Mörizc egyet gondolni látszott, visz-  
szafordult.  
Szeréna már el volt mélyedve a könyvbe,  
melyet olvasás végett hozott.  
— Megengedi, szép rokon, hogy zavar-  
hassam magányát? Kérde némi feszességgel,  
melyet anyja szalonjában talán épen báró Ko-  
sárkyltól tanult el.  
— Velem kíván talán beszélni? Kérdé  
Szeréna hideg komolysággal.  
— Magával, kicsikém! Végtelenül meglep-  
ett azon hír, hogy anyjáról maradt husz-  
ezer forintját elvesztette a bécsi bankár bu-  
kása miatt. Igaz ez?  
— Ez már régi dolog és tanultam is azóta  
türelmesen megnyugodni rajta.  
— Lehet-e ilyesmin megnyugodni? Ha  
engem ért volna, főbe löttem volna magamat.  
— Ötszáz forint, édes Mörizc, ép oly  
nagy pénz, melyet vásári czigány lop ki zse-  
bünkől, mint épen huszezer, melyet bankár  
költ el tudtunk nélkül — mondá Szeréna.  
— De egy kis különbség van benne,  
édes rokon; lássa mily szép tervekét szőttem  
én is, de mióta tudja az anyám s két nővé-  
rem, hogy maga olyan szegénynek lett, bele  
nem egyeznének, hogy nőül vegyem; hát le  
is mondtam arról.  
— Okosan, Mörizc, felelt kaczagva Szeré-  
na, mert higgye el, mindenképen kikoszoraz-  
tam volna. Én a rokonok közti házasságot  
nem szeretem. — Aztán neveltetésemnél fogva  
bizonyos igényeim vannak; ha szegény férfi  
nejévé kell is lennem, de birjon műveltséggel.  
Legyen férfi, kit tisztelni lehessen, akihez nőül  
megyek egykor.  
— Hát azt hiszi, hogy engem nem ne-

vezését a király melletti miniszterre, hogy  
Bécsben alapos aggályok merültek fel arra,  
hogy a pártminiszterek a legjobb szándék mel-  
lett is egyoldalú információkat adnak a hely-  
zetről és a politikai tényezőkről a koronának.  
Mondják, hogy ennek következtében merült fel  
Pápay kinevezésének kérdése és pedig oly  
alakban, hogy Pápay a parlamenti tárgyalások  
alatt állandóan Budapesten fog tartózkodni,  
hogy a parlamentben történeteknek mindenkor  
személyes tanuja legyen.

Szombaton a déli órákban Wekerle mi-  
niszterelnök magánlakásán volt bizalmas érte-  
kezet, melyben a szabadelvű pártnak több  
korifeusa vett részt. Az értekezletben a kor-  
mány programját s az egyházpolitikai kér-  
déseket teendő nyilatkozatot beszélték meg.  
Wekerlet szombaton este a kormánypárt  
nagy ovációkban részesítette s az összes la-  
pok, még az ellenzékiek is, örömmel fogadták  
miniszterelnökké való kinevezését.  
Ujabb hírek is megerősítik azt, hogy tu-  
lajdonképpen csak Szapáry bu-  
kott, mert a miniszterium a régi marad s  
csak két új tagja lesz: Radó Kálmán és Pa-  
pay István.  
A kabinet-alkítás rövid idő alatt be-  
lesz fejezve, úgy, hogy az új kormány csütör-  
tökön leteheti az esküt s szombaton bemu-  
tathatja magát a törvényhozás mindkét há-  
zának.

Wekerlet szombaton este a kormánypárt  
nagy ovációkban részesítette s az összes la-  
pok, még az ellenzékiek is, örömmel fogadták  
miniszterelnökké való kinevezését.  
Ujabb hírek is megerősítik azt, hogy tu-  
lajdonképpen csak Szapáry bu-  
kott, mert a miniszterium a régi marad s  
csak két új tagja lesz: Radó Kálmán és Pa-  
pay István.  
A kabinet-alkítás rövid idő alatt be-  
lesz fejezve, úgy, hogy az új kormány csütör-  
tökön leteheti az esküt s szombaton bemu-  
tathatja magát a törvényhozás mindkét há-  
zának.

**Országos tanítói árvaház.\*)**

(Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő emlékiratából.)

•Egyik alkalmas központnak tekintem  
Debreczen szab. kir. városát, mit és mennyit  
jelent Magyarország közköztartási miniszterének  
e nyilatkozata a tanító-árvák nevelése szem-  
pontjából, és a nemes város helyi érdekei meg  
a köznevelődés tekintetében? e kérdést óhajtom  
közelebbről megvilágítani.

A magasztos hivatásáért irigylésre méltó,  
de hivatali helyzetében annál kevésbé irigy-  
lendő néptanító árvái nevelésének gondját maga  
az állam vette föl, hogy a népnevelő érdemes  
munka anyagi jutalmának szűkösségét mértékét  
gazdag erkölcsi kárpótlással: a tanító-árvák  
legjobb nevelésével, és tisztos életpályákra leg-  
gondos oktatással atyailag kiegészítse. Az orsz.  
tanítói árvaház nevelő irányja és szerve-  
zete tüzetes szaktanulmányok alapján oly mó-  
don állapították meg, hogy gyakorlatiasságával,  
családi jellegével, a növendékek egyéni hajla-  
\*) Térésükben késétt. Szerk.

veteltett anyám? Házi tanítóim voltak, és nő-  
véreim nevelőitől németül s francziul is ta-  
nultam egy kicsit. Ha kijöttem is holmi finom-  
ságokból, ne csodálja, az eke mellett, barmok  
és rossz cselédek közt eldurvultam. De szívem  
nem rossz.

— Elhiszem mind, amit mond Mörizc, de  
lássa, ha maga teljes műveltséggel bírna, nem  
hitette volna el magával, hogy nejeül mind-  
járt megkap, csak egyet kell fűtytyentenie —  
hogy az önök falusi nyelven szólják. — Aztán  
ha ön szeretne engem, s férfiasan jellemes  
volna, nem nézné, hogy elvesztettem husze-  
zret, hanem annál inkább elvenne.

— De hisz én olyan nagy subordináció  
alatt vagyok, Szerénka, hogy a nők közt csak  
egy gyermekké törpülök. Anyám, nővéreim ha-  
talmával én nem bírok a házban, csak ha ott  
künn a földiken, a majorbán lehetek — töl-  
töm ki boszumat azért, a mi itthon a lelke-  
met nyomja.

— Csak maradjon még továbbra is anyám-  
asszonyfia, édes rokon, mert még nem érte  
el azt az időt, melyben egy feleségre érdemes  
lehetne.

— Micsoda? Hogy ebben magát mind-  
járt megzafoljam, tudja meg, hogy a mama  
tegnap este megkérte számomra Siveassy Pólit,  
egy gazdag birtokos leányát! Ő meg is ígérte  
kezét, mihelyt a mamájáért viselt gyász ideje  
le fog telni, tehát házassábert leszek.

— Sok szerencsét hozzá, édes Mörizc,  
jelentsé Póli kisasszonynak, mint örvendek ez  
új rokoni köteléknek.

— És maga nem sirat meg engem, Szeré-  
na? — Kérdé érzékeny hangon Mörizc, mig  
szomorúan jártak szeméi a szép rokon bájoin,  
mert valóban ma tündérszépnek tűnt fel előtte.

mát s képességét első sorban szem előtt tartó szakmüvelésével a tanító-árvák vallásos, hazafias és munkás nevelését, hasznos közpályára képzését biztosítsa. E testi, lelki jó fejlődés előfeltételei nemcsak a nevelési mód és rendszerben, hanem a környezetnek viszonyában is rejlenek: kiválóan fontos tehát az orsz. tanítói árvaház elhelyezése.

Messze vidék közlekedési gócpontjának, kiválóan egészségesnek, lehetőleg olcsónak, mindennek fölött pedig nemcsak erkölcsökben tisztának s hitben buzgóknak, de tősgyökeres magyarnak is kell azon városnak lennie, hová az ország minden tájáról összeseregő tanító-árvák intézetét helyezhetni. Kívánatos minél több felekezeten helyben virágzása, hogy a különféle hitű tanító-árvák vallásos gyakorlata pozitív hitűséget, vallásos erkölcsöt biztosítson kinek-kinek a gondviselés által kirendelt egyháztana szerint. Az olcsóságtól eltekintve, mind a felsorolt előnyök öaként kínálkoznak Debreczen sz. kir. városában.

Kiváló fontossága, hogy magasb műveltség, nemes közszellem, fenkölt emberszeretet, tevékeny köz- és társadalmi élet uralkodjék a tanítói árvaház helyén. Elismeréssel adózom Debreczen közléte és társadalmi mindez erényének: itt a kultúra áldásait uton-utófélen feltűnő példákban szemlélhetik a növendékek, a versenyző szeretet jótékonyágának szerencsés részesei lehetnek szerencsétlen tanító-árváink, a romlatlan családi élet tüzhelyénél bizonyára sokszor fölmelegedhetik a vendégszerető kis családtagokkal játszó árva fiúk, lányok méla kedélye.

Kell, hogy lehető leg többfele tanítványt aljon a növendékek befogadására az orsz. tanítói árvaház városában. — A család csoportrendszerhez képest beosztott és 12 éves korukig testvériesen együtt nevelt árva fiúk s leányok életrevaló oktatása ugyanis akként biztosítja minden egyes növendéknek egyéni hajlamait rátermettsége szerint gyakorlati kiképzését, hogy kiki megnyilatkozó képességéhez illő foku és irányu iskolába küldetik. Az elemi iskolák végeztével gazdálkodó, ipari, kereskedő, humán vagy real-tudományi szakú, tanítói avagy egyéb diplomatikussá képzetté az árvaház felismert hivatásuk szerint növendékeit. Debreczenben az elemi iskolák fölött gimnáziumok, real- és kereskedelmi iskolák, gazdasági és tanítóképző szakintézetek, akadémiai fakultások vannak (remélhetőleg közelebbi ipari szakoktatás és tanárképzés is leendő); mind megannyi jó intézetei a tanítóárva fiúk kiképzésének. Az árva leánykák pedig az elemi oktatás után felső népiskolát, felsőbb leányiskolát, női ipari iskolát, női keresk. tanfolyamot, dajkaképző intézetet találnak már ma is; és én közelgőnek szeretem hinni az időt, mikor kisdívónó és tanítóképző intézetek székelyeül is tisztelhetjük a magyar Alföld Athenéjét, Debreczent.

Ime, ezek a nemzeti, közmüvelődési, philantrop, nevelési és okszerű tanítási érdekek sughaltatták miniszter ur ő nagyméltóságának nézetét, hogy Debreczen szab. kir. város alkalmas központ tanítói árvaház felállítására.

— Én sirassam? kacagott Szeréna, akkor irigy volnék s az rossz szívre mutatna, hogyha az ön boldogságának nem örülök.

— Tudja mért örülök házasságomnak? mert Pólika sok pénzt hoz a házhoz.

— Nos?

— Hát, hogy kiválthatom a maga atyja zsebéjét a zálogházból, hova be kellett tennem három hét előtt... Budapest.

— Szegény Möriz, sajnálom e miatti aggályát. Adja át nekem a zálogjegyet, azután ne gondoljon rá, majd kiváltom én.

— Micsoda? Ha magának egy krajczárja sincs, szegény leány.

— Majd kerül annyi, Möriz, csak adja ide nekem a zálogjegyet.

— Oh — Szeréna, szívesen tenném, de — még Budapestet elvesztettem. Ki tudja hogy mikép, a zsebéből kilopták a tárczát, abban volt 5 frittal... Hirdtettem, de — tudja, ami elvész, az oda van.

Szeréna sóhajta fordítva el fejét. Ez is egy szomorú veszteség.

— De meg ne mondja a mamának!

— Minek mondanám? Hanem azt gyantom, Möriz, hogy maga az óráért kapott pénzt is elvesztette.

— Hogy gyantitja?

— Sejtjelemből!

— Isten ugyse igaz, de nem a tárczával vesztettem el! Egy kellemes kártyatársaságban.

— Möriz! kiáltott fel Szeréna; maga kártyázott, még pedig az óráért kapott pénzzel?

(Folyt. köv.)

Ily magas és nemes közérdekű istápoitása magában is méltó ambícióját képezhetné (s bizonyára képezi) Debreczen -szab. kir. város hatóságának; de az országos közérdek mellett tiszteltre méltó fontos helyi érdekek is megszívlelésre és támogatásra ajánlják a magas kormányknak fent ismertetett kezdeményezését.

Oly hatalmas fejlődésbe indult városnak, mely már az ország mintegy ötöd részét uraló közmüvelődési gócponttá lett, haladási lépcsőül szolgál minden újabb kulturális közintézet, felebaráti szeretet sugalta minden jótékony alapítására.

A nagyvárosi jelleg másik alkatrésze, hogy e humánus közintézetek a köveket megszólaltató hatalmas középületek által hirdessék a város szellemi és anyagi felebbvalóságát messze vidékek fölött. Disz és gyümölcsöző erkölcsi tőke mellett anyagi előnyöket is kölcsönöz a városnak egy-egy országos közmüvelődési intézet felállítására és állandó fenntartására, melynek költségei nem megvetendő forgalom jövedelmét biztosítják a lakosság egy részének.

Az iskolák évenként 50-60, esetleg 100 növendékkel, és pedig minden valószínűség szerint jeles növendékekkel szaporodnak. És a tanító árvaház nemcsak tanulásukra lehet legjobbat eredményt várni, de főként arra számíthatni biztos reménységgel, hogy a vallásos erkölcsökben, gyakorlati módszerrel testileg, lelkileg egyenlő — gondosan és rendszeresen nevelt ügyes árvák a köziskolák nevelő hatását fokozni, és vonzó példával öntudatlan is irányozni fogják; minek előnye szembeötlő, ha tekintetbe vesszük, hogy iskoláink az oktatás mellett a nevelésre eddig kevesebb gondot s nem elég gyakorlatias módszert fordítanak.

A szab. kir. város területén felállított internátusok szintén hasznos meríthetnek növendékeik s a közönség javára azon tapasztalatokból, melyeket egy új, államilag létesített minden modern felszerelés, berendezés és vezetés előnyeit feltáró intézet internátusában szereznek. Hasonlóképpen hasznára valhatik a képezdének, ha növendékeik minél gyakrabban hospitálván az orsz. árvaházban: nemcsak tanítási, de nevelési gyakorló intézethez is jutnak.

Végre, hogy többet ne említsek, megbecsülhetetlen előnye lenne Debreczen sz. kir. városnak, mely nem bír saját árvaházzal, ha a magas min. rendelet kedvezményezésével élve, árváinak egy részét megfelelő hozzájárulás mellett az orsz. tanítói árvaházban helyezné el. Világért sem gondolom, hogy minden vagy bármely árváját; a kivihetlenség és a tanítói árvaháznak rendeltetésétől elvonása is gátat vetne ily tervnek. De meg nem is javasolhatnám a hely. felekezettek, egyesületek és a rokonok árvevelési készségének akár korlátozását, akár versenyyel megnehezítését. Am van két oly társadalmi rétege a városbeli árváknak, mely rá lehet utalva az orsz. tanítói árvaházban neveltetésre. Ott vannak az idegen családoknál elhelyezett, »kosztba adott« és itt ha nem is elhanyagolás, de hozzá nem értés miatt bizony gyakran igen rosszul nevelt árvái a művelt családoknak; ez árvák atyafisági vagy gyámhatóságú intézkedéssel nagyon előnyösen elhelyezhetők volna a tanítói árvaházban, uely a legjobb, egyéniséghez alkalmazott gyakorlati irányu nevelést biztosítja. És ott vannak Debreczen sz. kir. város tisztviselőinek árvái, kiknek gyámjúd igényük is van; a városi tisztviselők odaadójában, kiesinyeik jövőjét biztosítva látva, rettegés nélkül elnének hivataluknak, ha a nemes város a tisztviselő árvák nevelésének gondját az orsz. tanítói árvaházra ruháztatva, jövőjüket atyailag biztosítaná.

#### BELFÖLD.

**A békesi választás.** Meskó László dr. szombaton tartotta bevonulását Békés városába, mely őt kinalta meg az Irányi Dániel halála következtében gazdálattal lett mandátummal. A képviselőjelöltnek nagy lelkesedéssel fogadták.

**Elnök választás a függetlenség pártban.** Az orsz. függetlenségi és 48-as párt szombat este tartotta saját helyiségében elnökválasztó gyűlést. A választás iránt politikai körökben igen nagy volt az érdeklődés, mert különösen a kormánypárton azt híresztelték, hogy a függetlenség pártban meghasonlás van a miatt, hogy kit ültessenek az elhunyt pártvezér: Irányi Dániel örökébe. A közgyűlés szattanós czáfolat volt e hírlésekre. A párt ugyanis egyhangulag, közfelkiáltással Eötvös Károly orsz. képviselőt választotta meg elnökévé, a ki a pártnak régtől fogva egyik vezérszónoka s akit politikai iskolázottsága, tekintélye, fényes szónoki talentuma és széleskörű

képzettsége alkalmassá tett erre az állásra. A függetlenségi és 48-as párt élén az új elnökkel reménnyel nézhet a jövő elé, mely bizonyára csak újabb diadalokat fog hozni számára.

#### KÜLFÖLD.

**Grover Cleveland.** Most már végleg ismeretes az amerikai elnök-választás eredménye. E szerint Cleveland 290 szavazatot kapott, míg az összes szavazatok száma 444. Az utolsó választásnál Cleveland csak 162 szót kapott, Harrison 239 szavazattal szemben. A mostani többsége imponzans, nagyobb, mint bárki az utolsó husz év alatt. Grover Cleveland 1893. márczus 4-én vonult be a washingtoni fehérbáza, mint az Egyesült Államok 24-ik elnöke.

**Orosz csapatmozgalmak.** A »Kreuzzeitung« megbízható forrásból értesül azon csapatmozgalmakról, melyek a német-orosz határon történtek. E csapatelőmozdítások — mint a »Kreuzzeitung« jelenti még a hadgyakorlatok idejében kezdődtek s azóta folyton tartanak.

#### Lukács László sajtópöre.

Debreczen. nov. 14.

Lukács László sajtópörében az esküdt-szék szombaton késő este mondta ki a verdicset, így a szombati helyi lapok nem közölheték a végeredményt. Ennek dacára az esti órákban csakhamar elterjedt annak a híre, hogy Lukácsot elmarasztalták és elítélték s e hirt mindenféle általános örömmel és megelégedéssel fogadták. A közhangulat különben el volt arra készülve, hogy a veszedelmét segítő Debreczenben megkapja méltó büntetését s ha nem a bírák, de a debreczeni közönség ítélte volna a büntetés mértékének megállapításánál: Lukács alig kerülte volna el az — akasztófát!

A délelőtti tárgyalásról szombati lapunkban részletesen beszámoltunk, de a délutáni tárgyalást — az idő előrehaladott volta miatt — csak röviden érintettük. Most sincs szándékunkban az, hogy a délutáni tárgyalást apróra leírjuk, hiszen vetének olvasóink jó izlése ellen, ha azt a temérédek szofizmat és hazugságot, melyet Lukács és Coroianu föltaláltak, felsorolnók. Csak főbb vonásokban ismer-tetjük tehát a délutáni tárgyalást.

L u k á c s László két óránál tovább tartó oláh beszédében védelmezte magát. Igazán nem tudjuk, vajjon a fanatizmus, a magyar nemzet elleni gyűlölet nagyobb-e ezen emberben, vagy pedig saját személyének tulbecsülése? Össze-hordott hetet-havat s úgy tűntette fel magát, mintha ő szabadsághős, az állítólag elnyomott oláh nép politikai megváltója lenne. Belekeverte beszédébe a debreczeni honvéd-emeleket, Széchenyit, Kossuthot, Kazinczyt s más nagy alakjait a magyar történetnek s elég vakmerő volt azt állítani, hogy őt is a szabadságnak olyan magasztos eszméje lelkesíti, mint a mely a magyar szabadsághősöket lelkesítette. Beszélt az oláh nép elnyomtatásáról, de egy tényt sem tudott annak bizonyítására fölhozni, hogy minden nyilvánul ezen elnyomás. Gyakran fordult a kir. főügyész ellen s különösen zokon vette neki azt, hogy őt népamítónak nevezte. »S z u m a d z s i t a t o r ! « — hangsúlyozta nagy büszkén Lukács, olyan magatartást véve föl, mint a színpadon valamelyik hős színész, de csak nemes eszmékért, elnyomott nemzet érdekében agitál. Azt azonban mindig tagadta, hogy tettei a törvényt áthágták, vagy a magyar nemzet ellen izgatott volna. Lukács oly gyorsan és annyit beszélt, hogy a tolmács alig győzte figyelemmel kísérni s beszédét lefordítani.

C s e r n a Vincze kir. főügyész, ki az egész tárgyalás alatt a legnagyobb higgadságot és nyugalmat tanusította, röviden bánt el a Coroianu védbeszédével. A Lukács oláh beszédére nem is reflektált, de a Coroianu beszédét erős logikával összefőrté. Tömörség és logika jellemezte a kir. főügyésznek egy délelőtti, mint délutáni beszédét, melylyel éles el-lentében állott a vádlottnak és védőjének haszontalan szőszaporítása és szofizmája. Cserna Vincze röviden, szabatosan bizonyította rá a vádlottra, hogy nemzetiség elleni gyűlölségre való izgatást követelt el s a tömör védbeszédéből se elvenni, se hozzá nem lehetett adni semmit. Hiába provokálták ellenfelei, nyugodt maradt s éreztette velők a magyar állam büntető hatalmának komolyságát és méltóságát.

C o r o i a n u védő viszonz-válaszában — látva, hogy vesztett ügyet védelmez — idegessé lett s azt a higgadságot, melyet délelőtt tanusított, nem tudta megőrizni. Az idegesség aztán olyanokat mondatott vele, melyek véden-czének inkább ártalmára voltak. Hogy az oláh nép szabadság-szeretét kiemelje, el akarta hitetni, — hogy 1848/49-ben a honvéd-sereg 1/3-ada oláhokból állott. (Igaz is, hogy voltak a honvéd-seregben oláhok, de még többen voltak a Janku és Axentye pusztító, gyilkoló, rabló, védtelen városokat és falvakat fölégető csordáiban!) Egyáltalában ugy a védő, mint véden-cze, a legnagyobb fogalom-zavart tanusították s e miatt nem egyszer akkor is rontottak ügyökön, — midőn használni vélték annak.

Elmult esti 7 óra, midőn az elnök, ki nagy tapintattal vezette az egész tárgyalást, összegezte a vád és védelem sarkpontjait s föltette az esküdteknek a következő 3 kérdést:

1., Szerzője e vádolt az inkriminált közleménynek?

2., Foglaltatik-e az inkriminált közleményben nemzetiség elleni gyűlölségre való izgatás?

3., Vétkes-e vádolt ezen izgatásban?

A b r a h á m László, az esküdtzék elnöke, 1/2 8 óra tájban hirdette ki a verdicset, mely szerint az esküdték mind a három kérdésre egyhangulag i g e n n e l feleltek. A közönség, mely késő estig ott szorongott a tárgyalási teremben, viharos éljenzéssel fogadta e verdicset.

C s e r n a Vincze főügyész a büntetés kiszabása előtt kijelentette, hogy vádlottra nézve enyhítő körülményt nem lát, de sulyosító körülményül kéri beszámítani azt, hogy Lukács művelt ember, a ki tettének horderejét kiszámítani képes, továbbá azt, hogy lelkes, kinek a szeretet igéit kellene hirdetni s helyette gyűlölségre izgat.

A bíróság, mely hasonlóképen nem látott enyhítő, csak sulyosító körülményt, Lukács Lászlót, a verdicet alapján, a nemzetiség elleni gyűlölségre való izgatásban biróilag is vétkesnek nyilvánította s ezért őt **egy államfoghazra, 500 ftrt pénzbüntetésre** s az eljárás költségei megterítésére ítélte.

C o r o i a n u védő semmisségi panaszt jelentett be s kérte, hogy Lukácsot e semmisségi panasz előlétig hagyják szabad lábón. Ő s a tolmács kezesek lesznek érte. C s e r n a V. főügyész utalva arra, hogy Lukács lelkesítő állásától is fel van függesztve, is felváltó lak-helylyel sem bír, csak 5000 ftr letétele mellett volt hajlandó beleegyezni abba, hogy Lukács szabad lábón hagyassék, mire Coroianu nagy büszkén kijelentette, hogy 48 óra alatt nem 5000, de 50,000 ftrt is előteremhet. (Honnan dobálóznak ezek az emberek ugy a pénzzel?) A törvényszék azonban elegendőnek tartotta a két kezet s Lukács Lászlót szabad lábón hagyta.

Meg kell még emlékeznünk a Lukács László gardájáról, melyet magával hozott Debreczenbe. Lukács 105 dákorománt toborzott össze s ezek kíséretében tartotta disz-bevonulását Debreczen városába. Voltak köztük oláh-országiak, erdélyiek, szatmár-megyeyiek, szilágyságiak, nagyváradiak, társadalmi állásukra nézve voltak köztük papok, tanítók, földbírtokosok, hirtapírok, egyszerű földművesek magas sapkában és nagy böcskörben. Ugy látszik, hogy Lukács a szalásabb rumonyokat látgatta ki, — hogy ezekkel is imponáljon Debreczenben.

Hogy miért hozta ezeket Lukács magával, annak két oka lehet. Egyik az, hogy megmutassa népszerűségét és az oláhokra gyakorolt befolyását, másik pedig az, — hogy esetleges inzultálás esetén bennök védelmezőkre találjon.

E garda Debreczenben időzése alatt folyton provokálólóg viselte magát s csak dicséretére válik a debreczeni közönségnek, hogy e provokálásokkal szemben visszatörleshez nem nyult. Pedig lett volna rá alkalma nem egyszer. Már pénteken este, midőn a garda a Bika-szállodában összegyűlt, úgy viseltek magukat, hogy az ott levő többi vendégek alig tudták higgadságukat megőrizni s kicsi hívja, hogy komolyabb összeütközés nem támadt.

A tárgyalási teremben az oláhok a szünetek alatt mindig vitakozást kezdtek a hallgatóság magyar részével. A nélkül, hogy ismertük volna ezeket az oláh urakat, bele szólottak a mi társalgásunkba s mindig keresték az alkalmat, hogy belénk kössenek. Nyilván az volt a czéljuk, hogy botrányt provokáljanak, örömet elszenvédtek volna a megdöngtetést csak azért, hogy elkiabálhassák: milyen barbar a magyar!

Az oláhok magaviselete, továbbá Coroiannak és Lukácsnak beszéde folytonos izgatottságban tartotta a hallgatóságot. Tekintélyes, komoly uri emberek alig fékezheték haragjukat s a tárgyalás menetével együtt mindig izgatottabbá lett a hangulat s csak egy szikra, egy véletlenül elejtett szó kellett volna: s az oláhok perül járnak!

Késő este nagy néptömeg várta a törvényszéki palota előtt az ítélet kihirdetését. Különösen az ifjuság foglalt el fenyegető állást s ha Lukács köztük megjelenik: aligha meg nem czibálják a reverendáját. — Lukács azonban valószínűleg sejtette, hogy mi vár reá odalent s a hátsó kapun tért vissza — észrevétlenül — a Bika-szállodába.

Nagyon helyes, hogy sem Lukácsot, sem társait nem bántalmazták, mert ez esetben a martyromságnak még dicsőbb fényében tünnek volna föl az oláhok előtt, minket debreczeniek pedig legalább is emberevőknek tünettek volna föl. Az ilyen provokálólókkal szemben leg-többet használ — a néma megvetés.

Lukács különben láthatólag vágyott a martyromságra. Egész magaviselete és beszéde, az esküdtzék és törvényszék türelmével való visszaélés, odairányult, hogy elítéljék. S midőn az elmarasztaló verdicset kimondták, inkább örömtől, mint levertségtől tanusított az arca. A tárgyalás kezdetén oda szóltott a kis fiához m a g y a r u l, hogy a hallgatóság is megértse:

zedetet v  
A L  
atlan gy  
demelt!

Nov  
debreczeni  
Nov  
Nov  
r. társaság  
Nov  
Nov  
közgyűlés  
Nov  
debreczeni  
Dece

\* A

Ferencz

meg van

A templom

gosznak,

telték. Ez

bános oláh

templom

Rákóczi

tudvaleg

1196 frank

Rákóczi-e

Különösen

Beszédes

elő magy

a kutat

Rákóczi-e

sekrestye

A kut fö

törökül ez

dely fejed

mud khán

dége volt

szerint) e

\* A

széki társ

oláhok, él

volt száma

élettermés

nek besze

képeztek

darabokat

közösítőre

dég rázón

tek róla t

ak be az

tól. Regge

előtt sok

kapun, eg

impertinen

nek: ki m

ur előlép

aruló arca

jebb azt t

seget saját

lásért! Luk

dott oláh

A hazafias

csak el ne

h a z a á r

itt tanul

diumokat

figyelmebe

Lukácsiu

dikeizottak

kiutatták

\* A

városi tan

kot a vár

nácsnok a

lallah órn

a méntelep

sét fejezte

széri keze

\* A

ber 17-én

rárságos v

bekötött ü

Programm

reczeni da

Kalmántól.

tól. 4. »Ma

5. »Költel

»Bünesetel

hálytól. 7.

a debrecze

zók belép

belépti-dj

gyek előre

tárában és

órákor.

\* F

kath. hi

házközségi

hivatal egy

tudatom a

pásztorunk

Nándor u

kisprépost,

— Fiam, tanuld meg, hogy kell a nemzetet védeni!  
A Lukács egész gárdájában ez az ártatlan gyermek volt az, a ki szánalmat érdemelt!

**Határidő-naptár.**

- Nov. 15. Pályázatok beadásának határideje a debreczeni színházra.
- Nov. 20. Wolafka Nándor installációja.
- Nov. 20. A hatvan-utca-baromvásártéri vasút r. társaság rendkívüli közgyűlése.
- Nov. 23. Városi közgyűlés.
- Nov. 27. Az István-malom r. társaság rendkívüli közgyűlése.
- Nov. 30. Szavazatok beadásának határideje a debreczeni egyházmegyei tisztai állásokra.
- Decz 17. A Fröbel-egylet tombola-estéje.

**Ujdonságok.**

**\* A rodostói emlékek.** II. Rákóczi Ferenc és társai bujdosásának utolsó nyomai meg vannak mentve jó időre az enyészettől. A templomot, mely állt Rákóczi hamvai nyugosznak, restaurált állapotban már föl is szentelték. Ez alkalommal Randazzo Ferenc plébános olasz beszédet tartott, megemlékezett a templom történeti nevezetességeiről, beszélt Rákócziról. A restaurálás, melynek költségei tudvaleg Magyarországon gyűltek össze, 1196 frankba került, de ebből maradt a többi Rákóczi-emlékek s a plébánia restaurálására is. Különösen szép lett a fejedelem csorgó-kutja. Beszédes Kálmán, ki mint Konstantinápolyban élő magyar ember, felügyelt a munkálatokra, a kutat fedő márványlapra ráillesztette azt a Rákóczi-czimert, melyet a restaurált templom sekrestyéjében heverő kis harangon találtak. A kut fölé márványlapot helyeztek, melybe törökül ezt vésték: II. Rákóczi Ferenc, Erdély fejedelme, III. Achmed szultán és Mahmud khán ő felségeiknek szövetségese és vendége volt, 1136-ban (musulmán időszámítás szerint) érkezett ide és 1151-ben meghalt.

**\* Az oláhok elutazása.** Az esküdt-széki tárgyalás után a Bikába huzódtak az oláhok, élükön Lukácsossal s az előteremben volt számukra felterítve egy hosszú asztal. Az étteremben nagy közönség gyűlt egybe, melynek beszéd-tárgyat természetesen az oláhok képezték. Magyarai zenekara játszott hazafias darabokat s valahányszor egy-egy oláh pohárköszöntőre állott fel, a másik szobában mindég rázendítették a Rákóczi-indulót. Érthetők róla! Éjtel tájban külön szobába vonultak be az oláhok s úgy bucsuztak el Lukácsutól. Reggel a vasúthoz mentek ki. — A Bika előtt sokan állottak s mikor Lukács kilépett a kapun, egyhangu »abczug« fogadta. Lukács impertinens fellépése oda kiáltott a tömegnek: ki mer engem abczugolni, lépjen elő! Egy ur előlépett s következő szavakat vágta a hazaáru arcába: Önnek nincs joga ehhez, ön legfeljebb azt tehetné, hogy felszólítsa a rendőrséget saját maga ellen ezér az arczállan hazaáru-lásért! Lukácsu egy szót sem válaszolt, oda huzódott oláhjai közé s velük a vasúthoz hajtott. A hazafias ifjuság oda is követte őket s míg csak el nem ment a vonat, harsogta rájuk: ha a z a r u l ó k! Azt a 4 oláh jogászt, a ki itt tanult a mi főiskolánkban s még stipendiumokat is élveznek, a hazafias tanári kar figyelmébe ajánljuk azért a tettükért, hogy Lukácsutól első percztől nem maradtak el, ott dikézniök vele a magyarok ellen s mindenkép kiuntatták hódolatukat a hazaáruól iránt.

**\* A méntelep megtekintése.** A városi tanács kiküldte Bészler Lajos tanácsnokot a városi méntelep megtekintésére. A tanácsnok az egész tisztikar jelenlétében Fadlallah őrnagy kalauzolása mellett megtekintette a méntelep s a város részéről teljes elismerés-tel fejezte ki az ott tapasztalt read és szak-szerű kezelés felett.

**\* A Csokonai-kör** 1892. évi november 17-én a »Margit« furdó disztermében barátságos vacsorával és táncmulatsággal egybekötött ünnepélyes felolvasó estélyt rendez. Program: 1. »Tihanyi echó«, előadja a debreczeni daleylet. 2. Megnyitó beszéd, Géresi Kálmántól. 3. »Költemények«, Komócsy Józseftől. 4. »Malvin« elbeszélés, Vértési Arnoldtól. 5. »Költemények«, Szabolcska Mihálytól. 6. »Bünesetek Debreczen multjából«, Zöld Mihálytól. 7. »Ébresztő« Poldini Edétől, előadja a debreczeni daleylet. Tagok és hozzátartozók belépti-díjat nem fizetnek. Nem tagoknak belépti-díj személyenkint 1 frt. Ily belépti-jegek előre válthatók Tóth Béla ur gyógyszer-tárában és este a pénztárnál. Kezdeté este 7 órakor.

**\* Felhívás a debreczeni róm. kath. hívekhez.** A helybeli róm. kath. egyházközségi bizottság, iskolaszék és plébániai hivatal együttes határozata folytán örömmel tudatom a t. cz. kath. hívekkel, hogy új lelkipásztorunk, mélt. és főtiszt. Dr. Wolafka Nándor ur, v. püspök, sz.-Lászlórol nevezett kispópost, kanonok, debreczeni plébános f.

hó 17-ikén, csütörtökön d. u. 3 óra 9 perczkor fog városunkba érkezni. Új lelkipásztorunkat ünnepélyesen fogadjuk a vasutnál, ki megérkezése után azonnal a templomba megy áldásos munkájára Isten szent malasztját leledni, innen lakására, a plébániára, hol a nála tisztelgőket fogadja. Plébánosi állásába f. hó 20-án vasárnap d. e. 9 órakor tartandó istentiszteleten lesz ünnepélyes beiktatása. Midőn ezeket a t. kath. hívek tudomására hozni ez uton is szerencsém van, egyszersmind felkérem, hogy új lelkipásztorunk ünnepélyes fogadtatásán és beiktatási ünnepélyén minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. — Debreczen, 1892. november 14. N e m e s Kálmán, főgondnok, iskolaszéki v. elnök.

**\* A vásártéri vasut r. társaság** tegnapi értekezletet tartott Lengyel Imre elnöklete alatt, a helyi vasutal való egyesülés ügyében. — A mult gyűlés ugyan már elhatározta az egyesülést de akkor a tagok nem voltak teljes számmal képviselve, tehát új határozat vált szükségessé. A tegnapi ülés szintén helyeselte az egyesülés eszméjét, bár volt ellenzője is azzal a javaslattal, hogy jobb volna eladni. E javaslat elesett s az egyesülés a részvényesek között helyeslésre talált.

**\* A debreczeni orvos-gyógyszerész egylet** f. évi november hó 19-én szombaton delután 4 órakor saját helyiségében havi ülést tart, melyre az egylet helybeli és vidéki tagjai tisztelettel meghívotnak. Az ülés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Betegbemutatók: Dr. Imre Gábor, Dr. Somogyi Zoltán és mások által. 3. Folyó egyleti ügye. 4. Esetleges indítványok. Debreczen 1892. november hó 13. Dr. V a r g a Géza egyleti elnök.

**\* A debreczeni daleylet tagjait,** választmányát, továbbá több barátját, M á r k Endre daleyleti elnök szombaton este barátságos vacsorára hívta meg a Margit-furdó vendéglőjébe. A jó vacsora alatt, mely dícséretére vált Szöllössy vendéglőnek, pohárköszöntőket mondtak: N e m e s Kálmán Márk Endrénél ur-hölgyért, ki éppen ezen este ünnepelte névességét, M á r k Endre a daleylet tagjait és többi vendégeit, Ziffer Nándor Márk Endrénél, Márk Endre Dr. Varga Gézáért, Torday Gábor Nemes Kálmánért, N e m e s Kálmán a debreczeni daleyletért, T o r d a y Gábor U. Szabó Mihályért. A jelen voltak nagyon kedélyesen töltötték az időt. A daleylet több szép darabot mutatott be, majd rákerült a sor a nevetett mókákra is (abc-nóta, olasz opera stb.). a daleylet új tagjai pedig solo-próbát énekeltek, mely után Torday Gábor lovaggá, azaz daleyleti taggá ütötte őket. Ujabbán a daleylet több kitűnő acquisitiot szerzett, különösen az első tenor erősödött meg. A jövedvü társaság csak éjfélután oszlott szét.

**\* Helyi termék.** A szépirodalom barátainak figyelmébe ajánljuk a következő előfizetési felhívást: »Jó barátaink ösztönzésére és kívánságára egy szerény igényű elbeszélés kötetet szándékozom kiadni. — Érzem, hogy művemnek nagy szüksége van a sajtó és közönség jóakaratu elnézésére s midőn ezekkel mégis a nyilvánosság elé akarok lépni, az a czél vezérel, hogy velük barátaink és jó ismerőseimnek némi csekély emlékekkel kedveskedjem. Kötetemet azon szerény kéressel bocsátom nagy utjára, hogy a sajtó és nagy közönség igazságos kritikája további működésemre nevez irányt mutasson. Novelláim alakjait az életből vettem s a mennyire fiatal korom tapasztalatai megengedték, igyekeztem azokat a mese keretében legalább körvonalakban jellemezni. A kötet a következő hét elbeszélés fogja tartalmazni: »Csilla grófnő.« »A mágnes.« »Tavas s szivben.« »A pepita nadrág.« »A megtért.« »Az új lakók.« »Mehódolt.« A kötet díszes diállításban »sziv-történetek« czim alatt 6—7 iven lehetőleg karácsonra fog megjelenni a »Debreczeni Ellenőr« könyvnyomdájában s előfizetési ára 1 frt, diszkrétésben 2 frt. Gyűjtőknek tiz előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók. A gyűjtő ivatek az előfizetési pénzekkel együtt kerem lehetőleg december elsejére hozzám (Debreczen, N.-Csapó-utca 361. sz.) beküldeni. Ezek után pedig kötetemet a közönség nagybecsü figyelmébe és jó akaratába ajánlván, maradok Debreczen, 1892. november hó. S z ü t s Jenő.«

**\* Halálozás.** Molnár Sándor polgártársunkat s családját sulyos csapás érte. Kis fia Ferenc, a család öröme és reménye, pár napi szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése holnap, kedden d. u. 2 órakor lesz a kadas-utczai 1876 sz. háztól. — A kis halott hamvai a hatvan-utczai temetőben tétének végnyugalomra. A temetésre a bánatba merült család ez uton is szomorodott szívvél hívja meg ösmerőseit és jó barátait. A temetést a Dankó Mihály temetkezési intézete rendezi, a megszokott figyelemmel.

**\* Életunt cselédleány.** Említettük, hogy Kántor Anna 22 éves cselédleány gyufa oldatot ivott. Beszállították a kózkórházba s gondos ápolás alá vették. Valószínűleg meg fog gyógyulni a szerencsétlen, bár a betegség már nagyon megviselte. Mint ő maga a rendőrség közegeinek megvallotta, tettét szerelmi bánatban követte el. Szeretett egy legényt, a ki azonban, nem szerette őt.

**\* Magyar-bosnyák házasság.** Az Agramer Ztg. jelentése szerint, Szerajevóban érdekes esküvő volt a mult vasárnap. Pongrácz Arthur huszár főhadnagy, a boszniai kormányzó hadsége, nőül vette Petrovics Peter

szerajevói alpolgármester leányát Danicziát. A görög-keleti székesegyházban nagy fényvel tartották az esküvőt, melyen Szerajevó összes előkelőségei megjelentek.

**\* Szakszó bucsuja.** Tekintetes egyházi Bizottság s Iskolaszék! Harminczegy évet töltöttem el a debreczeni r. k. egyház-község szolgálatában, fájó szívvél távozom. Eitem, működésem nyílt könyv volt, kérem, szeretettel ítéljenek felettem. Talán a jó akaratot senki sem fogja elvitatni. Köszönöm támogatásukat és szeretetüket! A debreczeni hitközség fényes nevü, nagy tehetségü lelki pásztort nyert utódomban; ennek csak örülni tudok, még akkor is ha emlékemet elhomályosítja, de remélem, egészen nem törli el, támogassák, tiszteljék, szeressék őt, ragaszkodjanak hozzá azon önzetlen buzgósággal, melyet én tapasztaltam, élveztem. Isten áldását kérem működésükre! Fogadják végbucsumat! Irtam Debreczenben 1892. nov. 5. Szakszó Rezső.

**\* Wolafka Nándor** debreczeni prépost beiktatása — mint már többször említettük — f. hó 20-án fog megtörténni. A beiktatást valószínűleg Nogáll nagyváradi püspök fogja végezni. — Delben bankett lesz a Bikaszálló földszinti éttermében.

**\* Színház** Szombaton az aradi színügyi-bizottság több tagjának jelenlétében a »Csikósy« cz. népszínmű egyik felvonását és a »Boszorkány-vár« cz. operette több részletét adták. Az aradiak állítólag el voltak ragadtatva a debreczeni színtársulat kitűnősége által s csodálatuknak adtak kifejezést a felett, hogy ily jeles, szakértő igazgatót és páratlan jó társulatot miért enged Debreczen-távoznit. Tegnapi »F a l u r o s s z a s«, Tóth Edének örök szép alkotása került színre s míg Orley F. az eleven Finom Rózsit ügyesen alakította, addig az ének-részeket elejtette. Ma este »Bukov, a székelyek hőhőre« — holnap pedig az »Uj ezeg«, Sardou drámája adatik.

**\* Uj eszima.** Ma tárgyalták a rendőrségnél ezt az esetet. Pandur Péter uram új eszímöt vett a színbén. Nagy volt az öröme e téli beruházás miatt. De meg is kellett inni erre a nagy eseményre az öröm áldomást. — Egész delután jártatta az új eszímaként egyik koresmából ki a másikba, be, el is készült már éjfél táján alaposan. A karsuc-közön ballagva hazafelé, meglepte a vágy a lefekvésre, — még a föld is csodás jóakarattal vonzotta magához. Epen arra ment egy csavargó banda s mikor meglátták a Pandur uram új eszímáját, egyszerűen behuzták a lábáról. — Hagyta szegény, azt sem tudta, élő-e vagy halott. Reggel aztan egy talyigás ébresztette fel: Hé vegye arébb a lábát az utból, nem tudok elhajtani. Pandur Péter ránézett a lábaira s egész nyugodtan vágta oda: »Nem az én lábom ez, hé, az én lábomon új eszima van.«

**\* Apróságok.** A k a s z a r n a b o l.  
Káplár (az ujonczhoz): Halja maga Szabó, olyan keserü arcot vág, mint a kolerabacillus, ha karbol szagot érez.

H o g y e s i n á l j á k a d i v a t o t  
Divatarusnó: Mit nyomkodod össze a czilinderedet?  
Divatarus: Új női kalapot komponálok.

E g y b e t ü k ü l ö m b s é g.  
Főhadnagy: Ah, Aranka kisasszony! Szeretem az örüllésig. Akar-e feleségem lenni? Oh mondjon egy boldogító igent.  
Aranka: De főhadnagy ur, mi egymásé nem lehetünk; atyam tegnap csodót mondott, tehát a kauziórol részünkrol szó sem lehet.  
Főhadnagy: Igen, az örüllésig s z e r e t e m.

**\* Száj- és körömfájás.** Nagykárolyban megszűnt a száj- és körömfájás az állatok közt s az állatvásár már meg is kezdődött. Mint a mezőrendőrséget értesitik, Karcazagon e járvány nagy mérvben lépett fel, miéért el is zárolták a várost.

**\* Virágok a hálósobában.** Hogy a »virágok bosszujá«-t nem a költők gondolták ki, bizonyítja a következő eset, mely Könygsbergában történt. Egy odaváló bankár leánya születése napját ünnepelte a mult pénteken s harminczket bokrétát kapott udvarlóiól. Olyan meggondolatlan volt, hogy a virágokat hálósobájába vitette. — A bankárné, aki a szomszédszobában aludt, hajnali három órakor fájdalmas nyöszörgést hallott leánya szobájából. A m i n t k i n y i t o t t a z a j t o t, oly kábító virágillat csapott feleje, — hogy szinte elszédült. Leánya ajánltan hevert az ágy mellett s csak nagy sokára ocsudott fel. Az orvos azt mondja, hogy meghalt volna, ha csak néhány perczcel is tovább fekszik a virágok közt.

**\* Talált karperec.** F. hó 11-én este a színház lépcsőzetén egy karperec találtott. Tulajdonosa — kellő igazolás mellett — átveheti Domb-utca 109-ik sz. alatt, özv. Donner Ferenczétől.

**Lapunk a »Debreczen« nyomdájá** ismét több rendbeli diszbetükkkel, körzetekkel, hivatalos, kereskedelmi és takarékpénztári nyomtatványokhoz szükségéll — r é z l é n i á k k a l szereltetvén fel: ajánljuk azt az illetők pártoló figyelmébe. **Báli meghívók, táncrendek,** kereske-

delmi árjegyzékek, körlevelek és számlák ugy helyben mint vidékre a legrövidebb idő, izléses kiállítás és jutányos árak mellett készítettnek. Vidéki megrendelések E r d é l y i István nyomdai művezető nevére czimzandók.

**Egész selyem, mintázott Foulardok** méterenkint 85 krtól egész 4 frt 65 krig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták póstaforduól küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 6.

**Irodalom és művészet.**

**A Vasárnapi Ujság** november 13-iki száma 22 keppel, s a következő tartalommal jelent meg: »Az állami számvénzőszék és első elnöke.« (Gajzágó Salamon arczképevel.) — »Eltűnt uszó.« Nemet néprománec. Fordítottá Szász Béla. — »Végig az országban.« Költemény Zemlenni Árpádtól. (Szánthay István rajzával.) — »A király futasa.« Elbeszélés. Irta Baksay Sándor. — »Az erdélyi színészet százéves jubileuma.« (Id. br. Wesselenyi Miklós és gr. Bánfy György arczképevel.) — »Egy nevetéses tragédia.« Elbeszélés. Angolból for. ifj. Szász Béla. »A milliárdosok.« — »A görög királyi pár ezüst lakodalma.« (György görög király és neje, Olga királyné arczképevel.) — »A magyar színészet kolozsvári ünnepe.« (A kolozsvári nemzeti színház képevel Cserna Károlytól és nyolcz keppel az erdélyi színészet jubileuma alkalmából rendezett díszelőadásról.) — »Magyar festők újabb művei.« (4 keppel: »Nápkelte« Tölgyessy Arthurtól, »Czigany leány« és Komoly kérdés« Agghazy Gyulától, »Őszi alkony« Mesterházy Kálmántól.) — »Olga württembergi királyné.« (Arcképpel.) — »Harrissont Benjaminne.« (Arcképpel.) — »A khollera Hamburgban és Budapesten.« (Két keppel: Utasok és podgyászok orvosi megvizsgálása a budapesti és hamburgi indóházban.) — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok.

**Közgazdaság.**

**Köbányai sertésüzlet**  
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.  
November 11.  
a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint 300—400 kilgron feletti sulyban) 41.—42.—2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilgron sulyban) ———— 3. Fialat nehéz (páronkint 320 kilgron feletti sulyban) 44.50—45.— 4. Fialat közép (páronkint 251—320 kilgr. sulyban 44.50—45.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 kilgmig terjedő sulyban) 45.—46.50 II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 kilgron feletti sulyban) 41.—42.— 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr. sulyban) 43.—43.50 8. Könnyű (páronkint 220 kilgrig terjedő sulyban) 45.—46.50 III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 kilgron feletti sulyban) 42.50—45.— 10. Közép (páronkint 220—260 kilgr. sulyban) 42.50—44.— 11. Könnyű (páronkint 220 kilgmig terjedő sulyban) 42.—42.50— Sertés létszám: nov. 10 napján volt készlet 120,226 darab. A hizott sertésüzletirányzata: változatlan. — Hizlatni való sertés 16—18.—, malacz (11—20 hónapos korban) felhajtott 2752 drb.

**Budapesti gabonatözsde.** Hivatalos jegyzések november 12-én. Buza öszre —— pénz, —— áru, tavaszra 7.56 pénz 7.58 áru. Tengeri 1892. okt.—nov.—ra —— pénz, —— áru. 1893. máj.—jun.—ra 4.89 pénz, 4.91 áru. Zab öszre 5.56 pénz, 5.58 áru. — Káposztarepce aug.—sept. 11.75 pénz, 11.80 áru.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**  
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**  
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**  
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

Minden világgiallításban a legnagyobb érdemekkel kitüntetett, fanyar csersavtartalmu

**Ménesi vörös borokat**

Magyarország legnemesebb borai s abból készült

**cognacot**

(2-től 15 évesig) a mostani válságos és járványos időben mindenkinek legjobban ajánlom. **Muska-Magyarádi fehér asztali bor** az 1811. évtől kezdődőleg szintén a legnagyobb válságokban. Árjegyzékkel és próba minta küldeménnyel szivesen szolgálók.

Tisztelettel

**DOMANY JÓZSEF**  
cs. és kir. osztr. magyar és szerb kir. udvari szállító és szőlőbirtokos

**ARADON.**

Debreczenben képviselve

(449.) **Dömsödy Ferencz** ur által. 1—3.



JUTÁNYOS  
szabott árakon  
kaphatók

**SZABÓ LAJOS FIAI**  
CZÉGNÉL:

divatos női ruhaszövetek

Francia flanelk, Kasán, Moldon  
legújabb ruhadiszek  
FEKETE DIVATKELMÉK

színes és fekete selymek  
mosó velezek

TÉLI HIMALÁYA KENDŐK  
selyem- és haraszt-kendők

GYERMEK-RUHÁCSKÁK, FELÖLTŐK  
normal-, gyapju- és pamut

alsó ingek

UJJASOK és NADRÁGOK

Téli harisnyák, keztyűk.

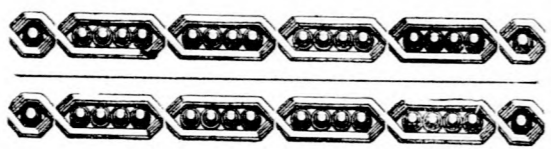
Az idén szép raktárt tartunk:

**BRASSÓI és GÁCSI**

posztókban

Tricot, peruvien és Doskinokban.

(419) 18—?



## Kiadó ház.

Nagy-hatvan-utca végén a termény-  
vásár és a vasuti állomás közelében, az  
alant iri tulajdonos által 40 év óta foly-  
tonosan polgári bormérésre használt 3  
szoba, konyha, pinczével s az ud-  
varon nyári borivóval ellátott üzleti he-  
lyiség, az 1893. évi újévtől kezdve bormé-  
résre vagy kereskedésre hasznó bérbe  
kiadó.

Értekezhetni a bentlakó tulajdonos-  
sal.

Debreczen 1892. november 8.

**Váradi Ferencz**  
3407. szám alatt.



162.

AZ „ISTVAN“ GŐZMALOM TÁRSULAT

GYÁRTMANYAINAK

**ÁRJEGYZÉKE.**

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott  
általános magyar malom-gyűlésen megállapított  
s 1887. évi június 1-én életbe léptetett eladási,  
fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó  
egyezmények szerint.

itt helyben, kötelezettség nélkül.

Kézpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemű	16.20
B. Szinte » aprószemű	15.80
0. Királyliszt	15.60
1. Lángliszt kivonat.	14.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt	14.—
3. Zsemlye liszt	13.40
4. Elsőrendű kenyér liszt	12.80
5. Közép kenyér liszt	12.20
6. Kenyér liszt	10.40
7. Barna kenyér liszt	7.—
8. Takarmány liszt	5.80
11. Fipom korpa zsákkal	4.20
11. " " " " " " " " " " " "	4.—
12. Durva korpa zsákkal	4.20
12. " " " " " " " " " " " "	4.—
12. Csirke buza zsák nélkül	3.20

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve

A. B. 0-6 számig	85. kilogramm.
7. és 8. szám	70. "
11. és 12. szám	50. "

(5.) Debreczen, 1892. nov. 8.



ad. 8009.

1892.

### Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa ré-  
széről közhírré tétetik, miszerint a város  
tulajdonát képező Cserepes-csapszék, Bé-  
gány-csapszék és az [epreskerli csárda  
1893-ik évi január 1-től kezdődőleg há-  
rom évre, a város háza nagytermében  
1892. évi november hó 29-dik  
napján, délelőtt 9 órakor nyilván-  
os árverésen, a városi számvéví hiva-  
tálnál megtekinthető feltételek mellett,  
hasznó bérbe fognak adatni.

Miről az árverési óhajtok azzal ér-  
tesítettek, hogy a feltételekben kitett  
kikiáltási árak 10%-kát bánatpénzül az  
árvereltető küldöttség kezéhez kézpénz-  
ben letenni tartoznak.

Debreczen 1892. november 7.

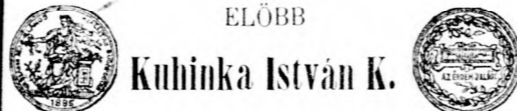
A városi tanács.

(450.) 1—2.



## Kaszanyitzky Endre

ELŐBB



Kuhinka István K.

üveg, porcellán lámpa és ház-  
tartási czikkek raktára.

Debreczenben,



ajánlja pontos ki-  
szolgálat és gyári  
árak mellett az  
őszi és téli idényre  
újonnan érkezett  
és nagy választék-  
kal berendezett

Ditmár-

és

Brünner-fele

a legjobbnak elős-  
mert gyarmányu

szalon-függő

és

asztali

petroleum lámpát s

minden hozzátar-  
zó czikkek nagy

raktárát

és a most legújabb találmányu ugynevezett

**CSODALÁMPÁKAT,**

melék rendkívüli olcsóság és takarékosági  
szerkezetüknel fogva a legnagyobb keresett-  
ségnek örvendenek.

(189.) 29.—

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.



## SZÖNYEGEK

függönyök, ágy- és asztal-terítők

bútorszövetek és viaszkos-vásznak

nagy választékban

**SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL.**

(418.)



## Valódi tiszta borkivonat

olasz és dalmátiai borokból égetve.

Kapható csak a legfinomabb  
fűszer- és csemege-kereskedésekben.

**VERO-**

Czukrázdiákban, gyógyszerárakban  
és kávéházakban.



CSAK MORETTO VÉDJEGY.

**COGNAC**

Solo vero colla marka  
**MORETTO.**

Első fumei tengerentúli bevételi társaság

Prima Societa Fiumana per inportazione transatlantika.

**FIUME.**

(430.) b)

2—10.

Hat aranyérem, diszkereszt és diszoklevelek.

## COGNAC

Gróf ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya.

Orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és  
jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyárt-  
mányal versenyezhet, ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség

a \* \* \* \* \* **COGNAC,**

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyítése  
nélkül, francia mód szerint készül s ezért járványos be-  
tegségeknél, így kolera ellen óvszer gyanánt sikerrel hasz-  
nálatik.

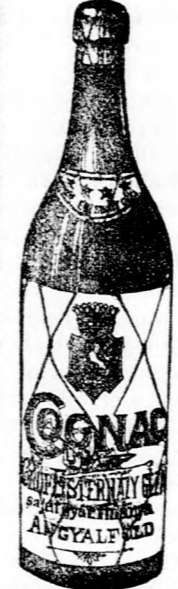
A gróf Esterházy Géza-féle Cognac-gyár

**IGAZGATÓSÁGA**

BUDAPEST, VI. KÜLSŐ VACZI-ÚT 23.

(360.) 19—20.

Páris, Lipcse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.



Csak akkor valódi, ha a serejében dűgön ez az égetett felírás van:  
"GRÓF ESTERHÁZY GÉZA"

A forgalomban lévő valódi francia cognacok elvehetőek.

## Cognac-quint-kivonat.

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a  
valódi francia cognacot semmiben sem különbözik, ajánlom e Jónak bizonyult  
különlegességét.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. é. Készítésére  
utasítás ingyen mellékeltem. Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért ke-  
zeskedem.

**Spiritusz megtakarítás**

Érthető el fe-  
lülmulatlan pálinka-erősítő-kivonatom által: ez az italoknak kellemes erőtél-  
jes izet ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre  
használati utasítással együtt).

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi esszenciám, rum, szilvapálinka, törköly, fű-  
keserű, valamint a létező likörök, szeszitalok, ecet és borozet készítésére fölülmulatlan minőségben.

**Árjegyzék ingyen.**

**POLLÁK KÁROLY FÜLÖP**

Esszencia különlegességek gyára PRAGÁBAN.

Egészséges gyártmányokért kezességét vállalok. ●● (Tisztes képviselők kerestetnek.) ●●



Védjegy a cognac-quint-  
kivonat számára.

(314)

31—50.